

Gasunie Transportservices

t.a.v. de directie
de heer B.J. Hoevers
Postbus 181
9700 AD Groningen

Woerden : 28 mei 2020

onze ref. : E20b08/jvdw-tr
doorkiesnr. : 0348 48 43 53
e-mail : it@vemw.nl

onderwerp : Zienswijze VEMW consultatie ontwerp Investeringsplan GTS 2020-2030

Geachte heer Hoevers,

VEMW heeft met belangstelling kennis genomen van het ontwerp Investeringsplan GTS 2020-2030 [verder: het Ontwerpplan] dat u conform artikel 7a Gaswet heeft opgesteld en ter consultatie hebt voorgelegd aan de netgebruikers. Als vertegenwoordiger van de zakelijke grootverbruikers van energie maken wij graag gebruik van de geboden gelegenheid onze zienswijze te geven op het genoemde Ontwerpplan.

Algemeen

Het Investeringsplan, als opvolger van de Kwaliteits- en Capaciteitsdocumenten (KCD) en de Netwerk Ontwikkelingsplannen (NOP), komt als geroepen op een moment dat het functioneren van de gasvoorziening in Nederland wordt uitgedaagd door de politieke besluiten m.b.t. de sluiting van het Groningenveld en de energietransitie met afspraken in het Klimaatakkoord 2020-2030. Zo neemt de benuttingsgraad van het gastransportsysteem fors af, moest geïnvesteerd worden in kwaliteitsconversie en de ombouw van een aantal grootverbruikers van G-gas en moet een transitie gerealiseerd worden van fossiel aardgas naar klimaatneutrale moleculen (waterstof, groen gas). VEMW heeft waardering voor de wijze waarop GTS de afgelopen jaren is omgegaan met deze uitdagingen, inclusief het zoeken van dialoog met de netgebruikers en andere spelers, en een adequaat inspelen op de noodzaak te komen tot kostenreducties, waaronder een scherp risk management op investeringen. Dat laat onverlet dat wij een aantal zaken, dat aangestipt wordt in het Ontwerpplan, aan de orde willen stellen. Wij gaan hier onderstaand op in.

Marktontwikkeling

Volgens het Ontwerpplan gaat GTS onderzoeken op welke manier de Duitse marktintegratie (GASPOOL en NCG) in 2022 de verkoop van capaciteitsproducten via het huidige aantal bestaande Virtuele Interconnectie Punten (VIP's) gaat beïnvloeden. Met de mogelijkheid één VIP te creëren om zo een 'trading region' te gaan vormen met Duitsland. Daarbij neemt GTS de mogelijkheid mee om de dalende benutting in het GTS netwerk en de daarbij vrijvallende

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

capaciteit her te gebruiken om Duitse transportknooppunten (tussen Noord- en Zuid-Duitsland) op te lossen: Nederland als doorvoerland via bijvoorbeeld entry Oude Statenzijl en exit Bocholtz. Een eerste capaciteitsanalyse wijst volgens het Ontwerpplan uit dat een aanzienlijk deel van de vrijvallende capaciteit hiervoor kan worden ingezet. VEMW juicht dit soort doelmatigheidsopties toe onder de voorwaarde dat ze geen knooppunten opleveren in het landelijke gastransportnetwerk van GTS. Voor de eindverbruiker is de voorzieningszekerheid immers van groot belang. VEMW vraagt GTS nadere informatie hierover te verstrekken, alsmede de mogelijke consequenties voor investeringen en operationele kosten, als inschatting op te nemen in het Investeringsplan.

Opslag

GTS maakt voor de balancerings van het gastransportnetwerk gebruik van de systeemopslagen Norg (G-gas) en Grijpskerk (H-gas), en waar nodig gasopslagen van andere partijen. De flexibiliteit werd in belangrijke mate geleverd door het Groningenveld, maar moet door sluiting van de winning volledig worden overgenomen door de gasopslagen. Gasopslagen die volgens het Ontwerpplan mogelijk door sluiting niet langer beschikbaar zijn op het benodigde capaciteits- en volumenniveau. Zo heeft NAM bekendgemaakt dat de ondergrondse gasberging bij Grijpskerk in 2021 zal worden gesloten. In het Ontwerpplan zegt GTS te onderzoeken hoe gewaarborgd kan worden dat gasopslagen voldoende door shippers worden gebruikt vanaf het moment dat alle kwaliteitsconversiemiddelen (QC) door GTS zijn ingezet en Groningen niet meer beschikbaar is. VEMW ziet in het Ontwerpplan echter geen plan-B ingeval de – benutting van de - beschikbare capaciteit onvoldoende gaat zijn om het net te allen tijde in balans te houden. VEMW ziet in het Investeringsplan dan ook graag een inschatting van de mogelijke consequenties, zeker daar waar dat noodzakelijke investeringen betreft.

Waterstof

In het Ontwerpplan geeft GTS aan een deel van het landelijke gastransportnet op termijn (vanaf 2026) te willen separeren om een puur waterstof netwerk (backbone) mogelijk te maken tegen doelmatige kosten. De totale investeringen ten behoeve van dat waterstofnetwerk zijn, als gebruik wordt gemaakt van reeds bestaande assets van GTS, in 2019 geraamd op €1,7 miljard inclusief het plaatsen van nieuwe compressie en exclusief eventuele overnamekosten. Kosten die voor rekening komen van een nog door de minister aan te wijzen waterstofnetbeheerder, die mogelijk een zusterbedrijf van GTS zou kunnen zijn.

Indien reeds vanaf 2026 een deel van het GTS gastransport netwerk (HTL) kan worden gesepareerd en in gebruik genomen kan worden t.b.v. waterstoftransport, dan roept dat de vraag op of het GTS gastransportnetwerk nog wel doelmatig functioneert, en de kapitaalslasten en operationele kosten die verbonden zijn aan dat deel van het gastransportnet via gastransporttarieven in rekening gebracht mogen worden bij de gasnetgebruikers. Want kennelijk is dat deel van het gastransportnet vanaf 2026 niet langer nodig voor het transport van aardgas. VEMW vraagt verduidelijking op dit punt in het Investeringsplan.

Opvallend is dat de investeringskosten voor de ombouw naar waterstof worden benoemd (€ 1,7 mrd), maar niet de overnamekosten. Die overnamekosten zouden wel al ingeschat kunnen worden als we ervan uitgaan dat ook het waterstofnetwerk (backbone) gereguleerd gaat worden, met als onderdeel van de regulering een gestandaardiseerde asset waarde (GAW). Ons inziens zou die GAW niet hoger mogen zijn dan de GAW die nu is opgenomen voor dat te separeren deel van het GTS transportnetwerk. De netgebruiker heeft voor zijn activiteiten moleculen nodig, en voor de transportkosten maakt het niet wezenlijk uit of die moleculen

aardgas of waterstof zijn. VEMW beveelt aan in het Investeringsplan een inschatting op te nemen van de overnamekosten, ervan uitgaande dat de waterstofvoorziening gereguleerd gaat worden.

Wij vertrouwen erop dat u onze opmerkingen over het Ontwerpplan meeneemt bij het vaststellen van een definitief Investeringsplan. Vanzelfsprekend zijn wij desgewenst beschikbaar voor het verschaffen van een nadere (mondelinge) toelichting.

Hoogachtend,

w.g.

dr. H. Grünfeld
Algemeen directeur